

RAPORT

ÎNTÂLNIRE DE DIALOG DINTRE TINERI ȘI DECIDENȚI DESPRE PROIECTUL
PRIVIND LEGEA TINERETULUI (PL-x nr.716/2018)

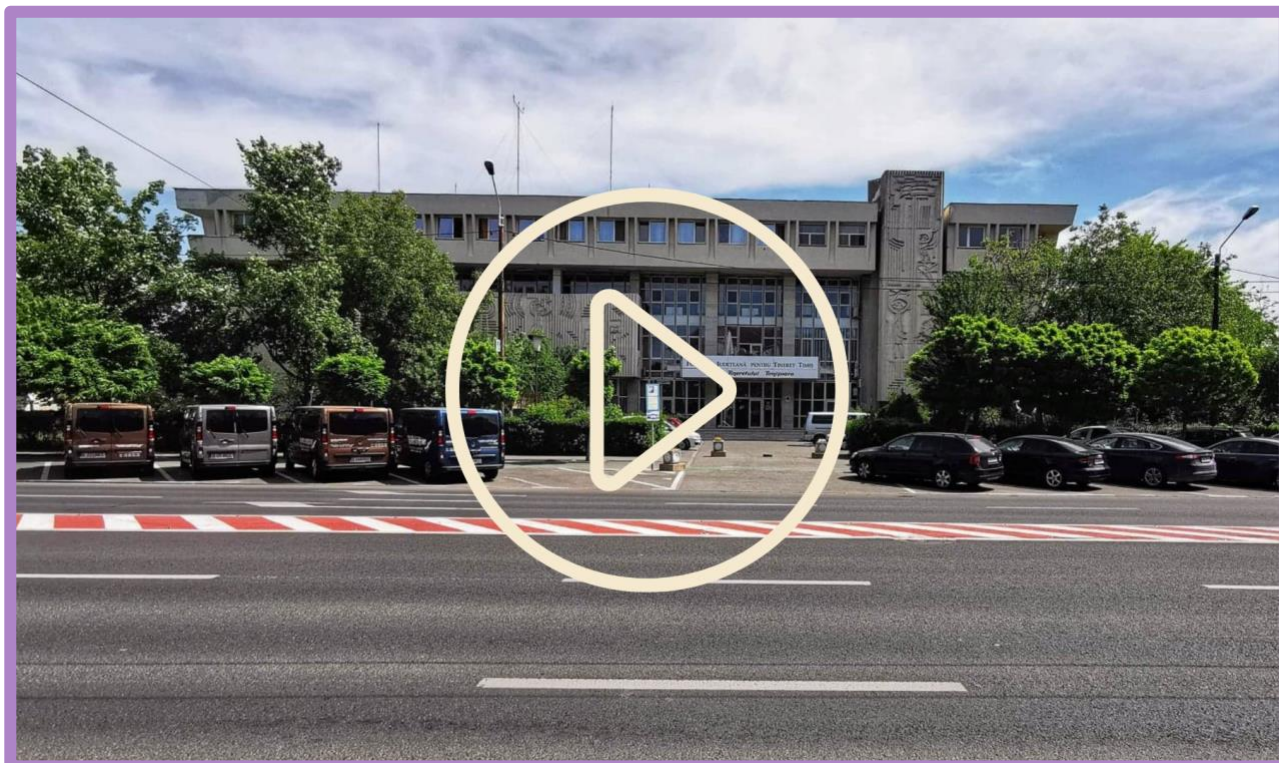
CASA TINERETULUI DIN TIMIȘOARA
25 MAI 2022

Context, participanți și desfășurare

În contextul dezbaterilor pe proiectul privind Legea Tineretului PL-x nr.716/2018, în data de 25 mai 2022, la Casa Tineretului din Timișoara, a avut loc o întâlnire cu 20 de reprezentanți ai structurilor neguvernamentale de și pentru tineret care locuiesc sau studiază în Timișoara, organizată de Comisia pentru Tineret și Sport a Camerei Deputaților și găzduită de Fundația Județeană pentru Tineret Timiș.

1

2

Astfel, la singurul centru de tineret din România posesor al Certificatului de Calitate pentru Centre de Tineret al Consiliului Europei și centru Europe Direct – coordonat de Reprezentanța Comisiei Europene în România, au sosit dna. deputat Oana-Silvia ȚOIU (președinte al Comisiei), dl. deputat Vasile CÎTEA (vicepreședinte al Comisiei), dl. deputat Claudiu-Martin CHIRA, dl. deputat Brian CRISTIAN și dl. șef de cabinet Alin GRIGORE. Aceștia li s-au alăturat dna. Simona FIȚ (consilier personal al primarului municipiului Timișoara) și dl. Alexandru BOCA (responsabil programe și proiecte în cadrul Centrului de Proiecte Timișoara).

Echipa gazdelor evenimentului a fost formată din: Mihai-Adrian VILCEA (președinte al FITT) și Nadia TISMĂNARU, Yolanda FLORESCU și Vlad CHERECHEȘ (facilitatori).

Metoda de consultare a fost *Cafeneaua publică*. Astfel, am organizat 3 mese de discuție, fiecare masă fiind găzduită de un facilitator, care a avut rolul de a culege opiniile participanților cu privire la tema respectivă, după cum urmează:

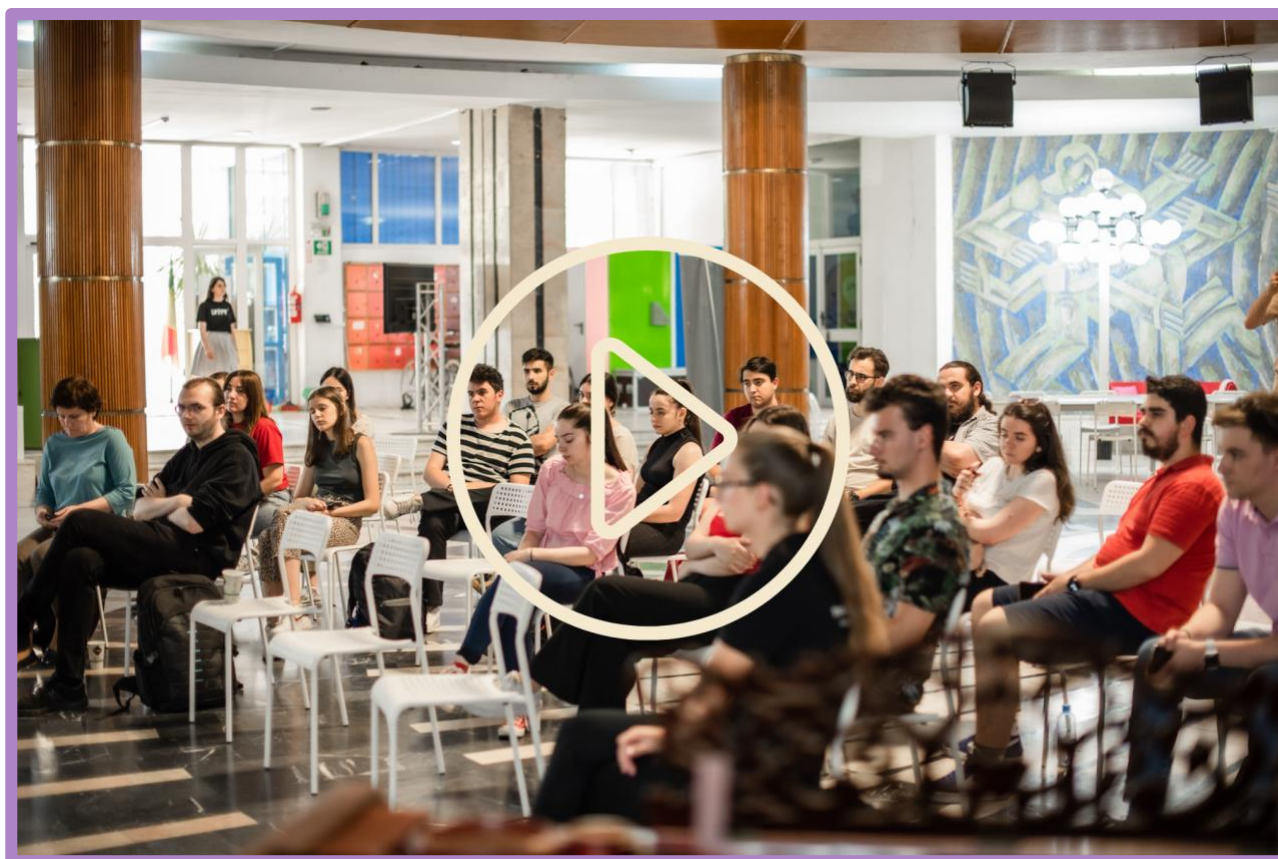
- Prima temă a abordat cadrul general și actorii implicați în susținerea domeniului de tineret.
- A doua temă a fost centrată pe tânăra, pe rolul acestuia în conturarea măsurilor care îl privesc și pe mecanismele de susținere a tinerilor.

➤ A treia temă a vizat activitatea de tineret, unitățile de organizare a acestora, lucrătorii de tineret și spațiile de desfășurare a activității.

Grupurile au fost mixte, formate din decidenți și tineri. Fiecare grup a avut la dispoziție 30 minute pentru a-și exprima opiniile cu privire la fiecare temă. Apoi, tinerii din grupuri s-au mutat într-un sens, iar decidenții în sensul opus, pentru a asigura, deopotrivă exprimarea opiniilor cu privire la toate cele 3 teme, dar și context ca decidenții să aibă oportunitatea de a auzi și de a face schimb de idei cu cât mai mulți tineri.

3

Concluziile dialogului

Cadrul general și actorii implicați în susținerea domeniului de tineret

Participanții doresc o **lege-cadru a tineretului** din care, atunci când o vor parcurge, să înțeleagă că tânăra este importantă în societate, o lege care să reușească să transmită înțelegerea acestei etape a vieții, trecătoare, însă caracterizată de multă energie, curiozitate, vitalitate, explorare, dinamism, experimentare, dar și de nesiguranță, stres, teamă. Din această lege vor să reiasă drepturile, facilitățile și oportunitățile tinerilor, în care să fie clar reglementate activitățile și serviciile pentru tineri, care sunt standardele și responsabilitățile în acest domeniu, cine sunt specialiștii care lucrează cu tinerii și care este baza materială (infrastructura pentru tineret). De asemenea, tânăra trebuie să regăsească în această lege care sunt structurile care îl reprezintă și mecanismele care îl sprijină. Nu în ultimul rând, ca să nu fie doar o înșiruire de promisiuni, participanții consideră necesară indicarea expresă a metodelor de monitorizare și evaluare a respectării legii și, bineînțeles, sancțiunile, în cazul în care nu este aplicată sau, chiar mai rău, este încălcată. În același timp, unii participanți au avansat inclusiv ideea de a fi revizuită Legea Educației Naționale, astfel încât să lase Legii Tineretului aspectele care nu țin de învățământul formal (ex.: învățarea non-formală, consilierea etc.).

4

În explorarea ideii de a avea o **singură lege care să reglementeze întreg domeniul tineretului** sau o lege a tineretului și mai multe legi speciale pe diferite subiecte conexe tineretului (ex. o lege a taberelor, o lege a centrelor de agrement, o lege a personalului de tineret etc.), într-o majoritate covârșitoare, participanții au indicat că preferă să aibă, într-o lege cadru, toate prevederile ce țin de domeniul tineretului. Singura rezervă exprimată cu privire la această opțiune a fost

argumentată de amploarea la care ar ajunge legea. Argumentele în favoarea unei singure legi au făcut referire la facilitarea accesării informației dintr-o singură sursă, asigurarea armonizării prevederilor, evitarea contradicțiilor sau eventualelor neclarități care ar putea fi generate de mai multe legi pe acest domeniu, precum și numărul mare de legi în vigoare (aproximativ 10.000).

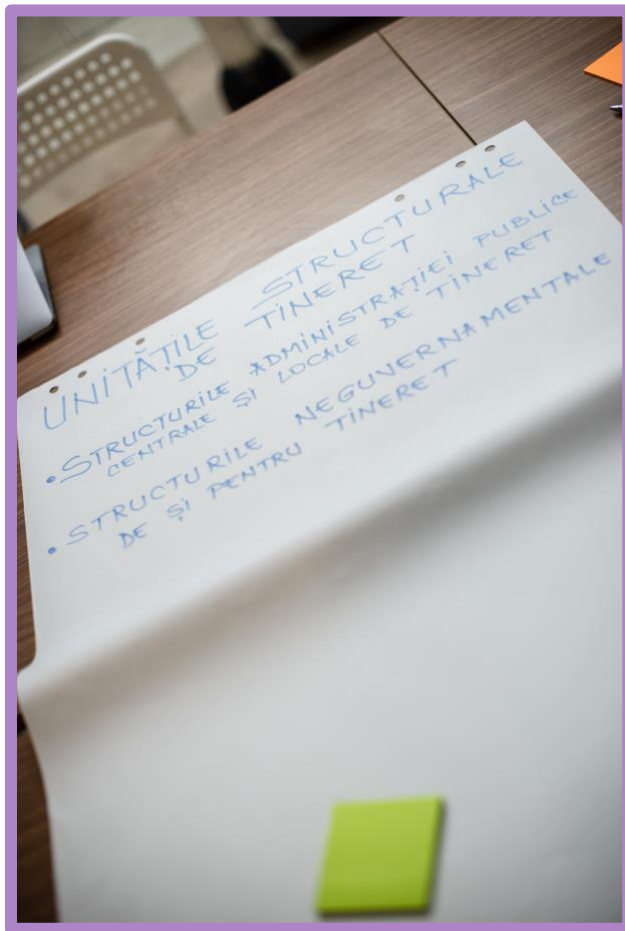
Referitor la **rolul statului prin autoritățile administrației publice**, participanții au indicat că statul trebuie să arate mai mult că sprijină tinerii, că activitățile și serviciile de tineret sunt importante și trebuie să fie

prezente în viața tânărului (deci și personalul specializat, spre ex.: să existe lucrători de tineret și în școli), că știe că tânărul are multe încercări până găsește calea care i se potrivește, și că este gata să sprijine tânărul în dezvoltarea de deprinderi de viață independentă și că îi furnizează acestuia o plasă de siguranță pe tot parcursul călătoriei sale până devine adult.

5 Participanții au exprimat nevoia ca statul să asigure ca tânărul din România să beneficieze de activități și servicii specifice de tineret, dar fără ca acest lucru să însemne că statul trebuie să le și implementeze pe toate. Spre deosebire de serviciile de justiție și de siguranță publică, sunt și servicii care au dovedit că pot fi furnizate de mediul privat, cum sunt multe servicii de sănătate sau educaționale; cu atât mai mult, serviciile de tineret pot fi implementate de mediul privat, mai ales că sistemul public a dovedit nu doar că nu are capacitatea de a ajunge singur la toți tinerii din România, ci și că nu are rezultatele notabile pe care le regăsim, spre exemplu, în sectorul neguvernamental de și pentru tineret (în special în pregătirea personalului de specialitate, cooperarea internațională și îndeplinirea unor standarde de calitate). De asemenea, trebuie amintit și faptul că autoritățile administrației publice locale (consilii județene, CGMB, consilii locale) trebuie să asigure cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes județean/municipal, local privind tineretul (întocmai ca pentru cultură). Însă, într-o majoritate covârșitoare, acestea nu au inclus în organigramă sau la nivelul subordonatelor, structuri specializate de tineret (compartimente, birouri, servicii, direcții, instituții etc.). Așadar, participanții au indicat că parte din serviciile și activitățile de tineret să fie asigurate de stat, dar doar condiționat de respectarea unor standarde de calitate, iar restul, în special acolo unde autoritățile administrației publice nu au înființat structuri specializate în organizarea și furnizarea activităților și serviciilor de tineret, să fie subvenționate de stat și furnizate gratis către tineri, în special prin intermediul sectorului neguvernamental de și pentru tineret (adică statul să cumpere aceste servicii de la structuri specializate – ONG-uri). De asemenea, participanții au indicat că statul, prin autoritățile sale, trebuie să fie preocupat de dezvoltarea de orașe prietenoase cu tinerii și de strategii speciale de tineret însoțite de planuri de acțiune și planuri de evaluare (elaborate împreună cu tinerii și cei care lucrează cu tinerii, cu structurile de/pentru tineret și universitățile), mai întâi prin consultări organizate de echipe specializate (echipe mixte formate din reprezentanți ai sectorului public și reprezentanți ai sectorului privat). Potrivit participanților, actorii relevanți ai acestor strategii trebuie să fie tinerii neafiliați, tinerii cu oportunități reduse, structurile de tineret și autoritățile publice, dezvoltarea lor să se bazeze pe cercetare sociologică, iar implementarea să fie realizată de primării prin cooperări/ parteneriate între sectorul public și cel privat, iar ONG-urile să monitorizeze implementarea, iar focusul să fie pe rural.

O altă temă asupra căreia s-au aplecat participanții a fost **ministerul de resort și rolul acestuia**. Astfel, aceștia consideră că tineretul trebuie reprezentat la nivelul Guvernului României printr-o autoritate publică centrală de resort (de preferat minister, pentru a putea fi direct la masa deciziilor), deși o autoritate special dedicată tineretului ar face ca atenția totală să fie alocată acestui domeniu. Participanții au dezbătut ce-i trebuie unui minister al tineretului pentru a fi de-a dreptul relevant și au

6

concluzionat că, chiar dacă acesta are mai mulți potențiali beneficiari decât un minister al educației, spre exemplu, și administrează și un patrimoniu considerabil, acesta nu ar avea nici pe departe importanța unui minister al educației mai ales dacă, spre deosebire de acesta din urmă, un minister al tineretului ajunge la un procent foarte scăzut din totalul tinerilor din România (adică din totalul beneficiarilor la care ar putea să ajungă), ceea ce, din păcate, se și întâmplă. Totodată, până la o anumită vârstă, școala este obligatorie, în timp ce participarea la activitățile de tineret este facultativă. Deci, pentru a deveni relevant, un minister al tineretului trebuie să aibă un impact real, să nu mai facă ce fac ONG-urile (proiecte, activități etc.), ci să facă lucrurile mari – politici și macro programe de intervenție, să cunoască bine țara, tinerii, toți actorii relevanți, câți & unde sunt, ce fac și de ce au nevoie, să dezvolte măsurile naționale de care este nevoie și să lupte pentru tineri și organizații. Un astfel de minister trebuie să aibă focus clar delimitat pe categorii de tineri, în funcție de contextul în care se

află (ex.: tineri defavorizați, tineri cu studii superioare etc.). Din păcate însă, deocamdată nivelul de informație pe care o are autoritatea publică centrală de resort cu privire la câte ONGT-uri sunt în România, câți tineri beneficiază de activități & servicii de tineret, care sunt furnizorii acestora, câți lucrători de tineret sunt în România, care este infrastructura de tineret din România, și care este situația, la nivel local, a ecosistemelor de tineret este foarte scăzut.

Având în vedere că **direcțiile de specialitate din cadrul ministerului, în ultimii 31 de ani, s-au reorganizat de 31 de ori**, încercând să identifice soluția pentru a asigura sustenabilitatea ministerului în îndeplinirea rolului său, participanții, pe lângă ideea prezentată deja mai sus (ministerul trebuie să aibă focus clar delimitat pe categorii de tineri, în funcție de contextul în care se află), participanții au indicat și faptul că programele ministerului ar trebui segmentate pentru tineri aflați în diferite etape ale vieții, iar preocupările sale constante să fie distribuite în funcție de acestea.

Împreună, participanții au explorat și **ipoteza de a transforma ministerul tineretului într-un minister al generațiilor viitoare sau de a avea și un astfel de minister** (pe modelul lansat în 2014 în Suedia, multiplicat în 2019 de Țara Galilor, preluat în 2021 de Scoția - la nivel de comisar, și de Emiratele Arabe

Unite - *ministry of the future/ ministry for future generations*). Participanții, în majoritatea lor, au considerat că dacă un minister al generațiilor viitoare ar fi un *minister al celor nenăscuți*, atunci nu ar fi indicat să fie transformat un minister al tineretului, deoarece tinerii de azi au nevoie de o astfel de autoritate publică centrală. Deși încântați de puterea pe care ar avea-o un astfel de minister al generațiilor viitoare asupra tuturor hotărârilor și actelor guvernului, au existat și opinii potrivit cărora un minister al generațiilor viitoare ar fi doar o etapă premergătoare situației ideale, și anume atunci când toate ministerele ar fi, pe bune, responsabile & responsabilizate și ar propune exclusiv decizii cu impact pozitiv nu doar asupra generațiilor de azi, ci și a celor de mâine.

Analizând structurile subordonate ale ministerului tineretului (**direcțiile județene pentru tineret - DJT**) și rolul acestora în relația cu nivelul central și în dezvoltarea ecosistemului de tineret local, participanții au indicat că DJT-urile pot acționa la firul ierbii, dar prin atribuții & indicatori clari, că este necesară delimitarea responsabilităților între structuri publice și cele neguvernamentale. În ceea ce privește ecosistemele de tineret, participanții au considerat că acestea trebuie dezvoltate de direcțiile de tineret alături de fundațiile județene pentru tineret. Chiar dacă aceste două tipuri de structuri nu au cele mai mari resurse pentru dezvoltarea ecosistemelor, ar trebui să le coordoneze, pentru că sunt cele cu mai mult know-how (în condițiile în care majoritatea primăriilor și consiliilor județene nu au în organigramă structuri de specialitate pentru tineret).

7

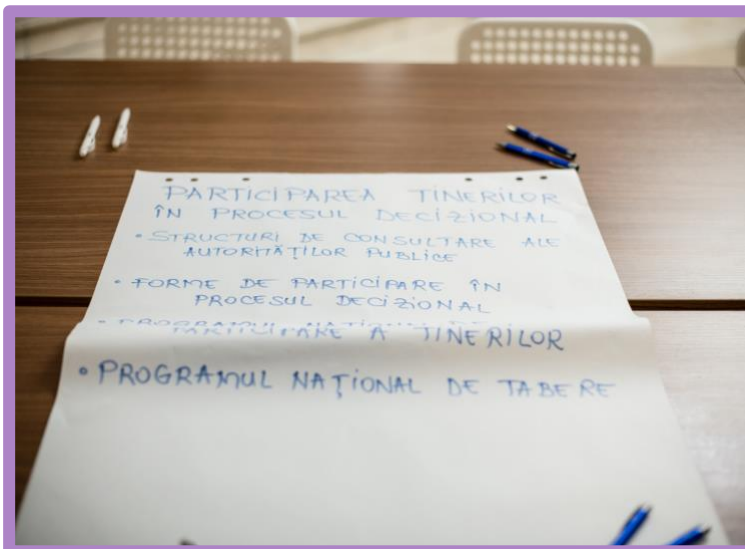
O componentă importantă a susținerii ecosistemului de tineret o reprezintă **finanțarea activităților de tineret**. Astfel, participanții consideră că prin această lege ar trebui să se prevadă că finanțarea trebuie să asigure serviciile, spațiile și proiecte prin apel public, dar și să subvenționeze cu un minim de bază centrele de tineret (spațiu, activități, resursa umană). De asemenea, putem reține că participanții ar dori ca ONG-urile de și pentru tineret să poată beneficia de granturi operaționale, dar doar acelea care au capacitatea să și gestioneze un astfel de grant. În orice caz, au subliniat importanța consultării și sprijinului tinerilor în aplicarea la linia de finanțare.

Rolul tânărului în conturarea măsurilor care îl privesc și mecanismele de susținere a tinerilor

Majoritatea participanților au dezbătut relevanța includerii în lege a componentei de **participarea tinerilor**. Nu doar că aceștia au considerat-o absolut necesară, dar au și indicat detalii privind organizarea și funcționarea structurilor de consultare a tinerilor înființate pe lângă autoritățile publice (consilii consultative pentru tineret). Astfel, cei mai mulți dintre ei consideră că acestea trebuie să se întrunească lunar (a existat și o minoritate de opinii care a propus întruniri trimestriale), că toate regulamentele să prevadă că ONG-urile pot convoca întrunirile CCPT, iar agenda întâlnirilor să fie predefinită și proactivă, înspre atingerea unor obiective. În ceea ce privește preocupările acestor CCPT-uri, participanții au considerat că membrii trebuie să fie consultați cu privire la și să se discute nevoile pe care le au tinerii și

organizațiile de și pentru tineret, că prin acestea ar trebui monitorizate & evaluate strategiile de tinere (locale, județene, naționale), și au existat inclusiv opinii care au indicat că CCPT-urile ar trebui să aibă un aviz (facultativ) asupra tuturor hotărârilor autorităților.

Dintre seturile de opinii colectate îl evidențiem și pe acela potrivit căruia **participarea tinerilor în procesul decizional** trebuie să prindă și forma consultării tinerilor din toate mediile (rural, urban mic, urban mare) pe diverse tematici (educație, cultură, mediu, grupuri defavorizate, digitalizarea instituțiilor publice, incluziune socială, situații de urgență/ crize sociale așa cum este criza refugiaților din Ucraina etc.). În acest sens, participanții au explorat ideea susținerii și promovării unui **program național de participare a tinerilor**, care să aibă, printre obiectivele sale, asigurarea că vocea tinerilor este auzită de către membrii Parlamentului, prin intermediul organizațiilor reprezentative; implicarea tinerilor în deciziile educaționale, în aspecte ce țin de mediu, în deciziile privind cultura; activarea tinerilor neimplicați, pentru a le afla nevoile; organizarea de caravane pentru informarea tinerilor despre drepturile lor, precum și furnizarea altor informații de interes pentru tineri. Participanții au dezvoltat că aceste caravane trebuie să ajungă în toate comunitățile (ex.: pentru sprijinirea promovării, înființării și organizării CCPT-urilor, pentru sprijinirea consiliilor elevilor etc.). Mai mult, aplecându-și atenția asupra dezvoltării unui astfel de program, participanții la discuții au subliniat nevoia de formare a tinerilor ca promotori ai programului și că este necesar ca implementarea acestuia să pornească, spre deosebire de multe altele, din rural, nu din urbanul mare. De asemenea, s-a accentuat faptul că trebuie prezentare public rezultatele programului național de participare a tinerilor, pentru ca tinerii să înțeleagă că opinia lor contează și că se și iau măsuri în consecință, astfel, vor fi încurajați să participe activ în continuare.

8 Referitor la **rolul statului, al administrațiilor centrale și a organizațiilor neguvernamentale în implementarea programului**, participanții au militat pentru co-crearea de sinergii care să canalizeze eforturile către un scop comun: educarea tinerilor și dezvoltarea acestora pentru implicarea activă în viața publică. Astfel, să fie dezvoltate și susținute sesiuni de formare a tinerilor pentru a deveni formatori și pentru a se întoarce în comunitățile lor pentru a aduce schimbarea; și să fie organizate caravane de consultare a tinerilor. Însă, având în vedere că un astfel de demers presupune acoperirea întregii țări, statul trebuie să stimuleze cooperarea și să atragă în acest proces toți actorii relevanți, pentru a putea,

realmente, ajunge la toți tinerii. În același timp, **abordând și componenta de participare prin voluntariat, s-a indicat că statul poate încuraja voluntariatul în rândul tinerilor** prin multiplicarea modelului de voluntariat finanțat de Comisia Europeană, prin care se susține și financiar o astfel de activitate.

O altă temă asupra căreia s-au aplecat participanții a fost **programul național de tabere**, opiniile ducând spre aspectele care ar trebui îmbunătățite în derularea acestuia, printre care enumerăm: publicarea apelurilor de tabără să se facă mai devreme decât în general (și, mai ales, publicarea detaliilor despre tabere să fie mai rapidă), să existe transparență și responsabili de program, să existe activități obligatorii în taberele studențești (adică programe cu obiective clare, mai ales de stimulare a participării, care să fie desfășurate, în principal, de organizațiile studențești), să existe activități și programe organizate, inclusiv de ONG-uri, în cadrul tuturor taberelor gratuite și să existe personal specializat pentru tabere

(animatori de centre de vacanță).

Abordând o altă temă – *facilitățile acordate tinerilor*, participanții au indicat ca **instrumente sau acțiuni ce poate utiliza sau iniția statul, în vederea unei mai facile integrări a tinerilor în societate în general și pe piața muncii în special**, după cum urmează: sprijinirea

tinerilor care nu urmează studii superioare, prin oferirea de oportunități (mai ales de internship-uri) și dezvoltarea de oportunități de internship pentru tinerii din mediul rural; angajarea de consilieri vocaționali și lucrători de tineret, iar serviciile de consiliere să fie bine organizate și gratuite; facilitățile acordate să aibă ca obiectiv asigurarea standardelor unui trai decent; să nu presupună doar asigurarea de fonduri europene pentru antreprenoriat, ci mai mult sprijin asigurat înaintea inițierii de către tineri a unui astfel de proiect, pentru a-i sprijini în dezvoltarea de competențe antreprenoriale.

Rămânând în zona de protecție socială a tinerilor, participanții la dialog au propus o serie de **măsuri pe care le poate aplica statul în vederea combaterii sărăciei și a riscului de excluziune socială a tinerilor, precum și în domeniul stimulării și facilitării inserției socio-profesionale a tinerilor, dar și în domeniul protecției sociale (planificare familială, programe de achiziționare locuințe)**, după cum urmează: organizarea de întâlniri cu tinerii, în contextul situații de criză locală, națională sau internațională, și implicarea acestora în identificarea și aplicarea soluțiilor; oferirea de servicii gratuite de consiliere

psihologică pentru tineri; dezvoltarea de programe interconectate, atractive (care să îl țină pe tânăr implicat), care să conțină beneficii și facilități acordate tinerilor în funcție de participarea lor în aceste programe; dezvoltarea de soluții care să combată plafonarea în carieră; acordarea de burse de studiu pentru meserii.

Activitatea de tineret, unitățile de organizare a acesteia, lucrătorii de tineret și spațiile de desfășurare a activității

Dezbătând cum trebuie să definim **activitatea de tineret/ lucru cu tinerii și care ar trebui să fie caracteristicile și misiunea sa**, participanții au convenit, inițial, că trebuie eliminate limitările definițiilor cum că activitatea trebuie realizată de personalul specializat de tineret și că accentul trebuie pus, pe lângă învățare, pe sprijin, consiliere, pregătire pentru viața de adult, pe implicarea civică a tinerilor. Ulterior însă, au concluzionat că este necesară profesionalizarea domeniului de tineret. Mai mult, încercând să identifice **cine ar trebui să finanțeze activitatea de tineret**, opiniile s-au concentrat asupra faptului că mecanismele de finanțare nu ar trebui să țină cont de afinitatea politică și, mai mult, că centralizarea finanțărilor trebuie delimitată de războiul politic.

10

În ceea ce privește **unitățile organizatorice de tineret (unitățile fără personalitate juridică)**, participanții, analizând dacă **centrele de tineret trebuie să fie doar în format fizic/fix, sau și mobil sau virtual**, au indicat că: este nevoie de servicii de tineret și centre mobile; pentru tinerii din mediul rural care nu au acces la internet sau la alte resurse să existe centre de tineret mobile; prin centrele mobile și virtuale să se poată ajunge la cât mai mulți tineri; să existe minim un centru de tineret în fiecare județ, deși ideal ar fi să

existe cel puțin un centru în fiecare municipiu; să se stabilească un prag minim de nr. de tineri pentru a înființa un centru de tineret (adică, numărul de centre să fie raportat la numărul de tineri din județ și să ajungă, sub o formă sau alta la toate UAT-urile); centrele de tineret, mai ales cele acreditate că îndeplinesc standarde de calitate, să fie finanțate și sprijinite la nivel local. Aprofundând astfel tematica **eventualei stabiliri a unor standarde de calitate pentru organizarea și funcționarea centrelor de tineret, precum și a unui proces de acreditare a acestora**, participanții au subliniat că standardele de

calitate sunt importante pentru ca centrele de tineret să-și îndeplinească misiunea și că trebuie să existe criterii de evaluare a centrelor de tineret. Mai mult, au dezvoltat că trebuie să existe centre de tineret județene care, prin standarde de calitate, să fie accesibile și să interacționeze anual cu cel puțin 50% din tinerii arondați. Însă, pentru atingerea și menținerea standardelor de calitate, centrele de tineret să fie sprijinite de către autoritățile publice. În ceea ce privește alte unități organizatorice – **centrele de agrement**, participanții au indicat că trebuie să existe centre de agrement în fiecare județ, în funcție și de numărul de tineri (inclusiv studenții) din acel județ, dar să fie menținute și dezvoltate și cele deja existente în zonele turistice (de la mare și de la munte). Analizând dacă este **necesară adoptarea unor standarde de calitate și pentru centrele de agrement**, participanții la dialog au subliniat, similar ca la centrele de tineret, că standardele de calitate sunt importante pentru centrele de agrement și că trebuie să existe criterii de evaluare a acestora, iar standardele trebuie să prevadă dotările minime pentru centrele de agrement și să existe bareme de funcționare a acestora.

Ajungând din nou la discuția legată de **personalul de tineret**, deschisă anterior, și aprofundând-o, participanții au indicat nevoia existenței personalului specializat de tineret (pentru a nu se pierde esența) și extinderea acestuia, stabilirea unor standarde de calitate în ceea ce privește profesionalizarea lucrului cu tinerii, dezvoltarea unui sistem de pregătire a lucrătorilor de tineret cu niveluri diferite de formare, și, nu în ultimul rând, promovarea competențelor de lucru cu tinerii, sprijinind astfel angajarea personalului de tineret în orice alte structuri care interacționează cu tinerii, indiferent de domeniu.

Ultima temă abordată a reprezentat-o **baza materială destinată activității de tineret**. Astfel, participanții au accentuat că este necesar ca autoritățile să acorde spații pentru activitățile de tineret (inclusiv universitățile) și că este necesară obligarea autorităților publice de a înlocui spațiile destinate tineretului cărora li s-a schimbat destinația inițială (adică să aloce alte spații pentru tineri); să se interzică prin lege, pe viitor, schimbarea scopului / destinației spațiilor de tineret, adică să fie asigurat un plafon minim (%) din suprafața utilă a spațiului respectiv pentru care să fie garantată destinația pentru activitățile de tineret. De asemenea, participanții au indicat că este necesar ca centrele de agrement să poată fi gestionate și de ONG-uri (având în vedere managementul precar din partea statului).